

УДК 616–053.2:614.253.1:378.147.88

О.О. Толстікова

к.мед.н., доцент кафедри педіатрії 3 та неонатології

Р.В. Ковтуненко

к.мед.н., доцент кафедри педіатрії 3 та неонатології

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

**ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ У КЛІНІЧНІЙ ОРДИНАТУРІ
НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ**

В статті розглянуті деякі питання організації навчання у клінічній ординатурі на кафедрі педіатрії медичної академії.

Ключові слова: клінічна ординатура, педіатрія, кафедра, медична академія

Е.А. Толстикова

к.мед.н., доцент кафедры педиатрии 3 и неонатологии

Р.В. Ковтуненко

к.мед.н., доцент кафедры педиатрии 3 и неонатологии

ГУ «Днепропетровская медицинская академия МОЗ Украины»

**ОРГАНИЗАЦИЯ ОБУЧЕНИЯ В КЛИНИЧЕСКОЙ ОРДИНАТУРЕ НА
КАФЕДРЕ ПЕДИАТРИИ МЕДИЦИНСКОЙ АКАДЕМИИ**

В статье рассмотрены некоторые вопросы организации обучения в клинической ординатуре на кафедре педиатрии медицинской академии.

Ключевые слова: клиническая ординатура, педиатрия, кафедра, медицинская академия

Е.А. Tolstikova

PhD, associated professor

R.V. Kovtunenکو

PhD, associated professor

State Institution "Dnepropetrovsk Medical Academy of Health Ministry of
Ukraine"

ORGANIZATION OF TRAINING IN CLINICAL INTERNSHIP AT THE
PEDIATRIC DEPARTMENT MEDICAL ACADEMY

Organization of training in clinical internship at the Department of Pediatrics Medical Academy has been discussed in the paper. Standards implemented in Ukraine have been described in detail.

Key words: *clinical internship, Pediatrics, department, Medical Academy.*

Введення

Модернізація та реформування вищої освіти торкнулися більшості медичних навчальних закладів України [1]. З моменту підписання Україною Болонської Європейської декларації поглибилась подальша інтерналізація та інтеграція університетської освіти, у тому числі у Дніпропетровській медичній академії. Це стосується і навчання у клінічній ординатурі, до якої зріс попит, включаючи іноземних громадян.

Клінічна ординатура є формою післядипломної підготовки випускників усіх факультетів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації [2]. Це одна з вищих форм підвищення професійної підготовки лікарів-спеціалістів, яка базується на принципі індивідуального навчання з метою поглиблення професійних знань та удосконалення професійних навичок, засвоєння сучасних медичних технологій, складання завдань кадрового забезпечення охорони здоров'я [3].

Протягом кількох років на кафедрі педіатрії №3 та неонатології Дніпропетровської медичної академії проводиться підготовка клінічних ординаторів з педіатрії, у зв'язку з чим вважаємо необхідним поділитися досвідом організації цього процесу.

Ціль роботи: розглянути деякі питання організації клінічної ординатури

на кафедрі педіатрії медичної академії.

Матеріал та методи

Проаналізовані особливості організації клінічної ординатури на кафедрі педіатрії медичної академії шляхом вивчення основних методів та засобів підготовки лікарів на кафедрі педіатрії №3 та неонатології Дніпропетровської медичної академії.

Результати та їх обговорення

Метою підготовки в клінічній ординатурі є вдосконалення теоретичної і практичної підготовки, набутої лікарями протягом навчання у медичних закладах вищої освіти та самостійної роботи у закладах охорони здоров'я відповідно до вимог кваліфікаційних характеристик лікаря-педіатра. Важливим завданням клінічної ординатури є також поглиблення професійних знань, умінь та навичок, ознайомлення з сучасними досягненнями у галузі педіатрії.

Навчання у клінічній ординатурі на кафедрі для кожного, хто навчається, проводиться згідно з навчальним планом, який складається індивідуально, та визначає тривалість навчання клінічних ординаторів, розподіл годин, відведених на теоретичне вивчення розділів навчальної програми і практичну підготовку.

Слід підкреслити, що зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань і практичних навичок, необхідних лікарю-педіатру для проведення самостійної лікувальної роботи. Програму для клінічних ординаторів на кафедрі педіатрії 3 та неонатології побудовано за системою блоків. Кожний блок складається з 22 курсів. При цьому курс являється відносно самостійною частиною, в якій подана значна за обсягом теоретична і практична інформація з певної галузі педіатрії. Курси розбито на розділи, кожний з яких включає кілька тем, а тема складається з окремих елементів.

Із суміжних і додаткових дисциплін до програми навчання в клінічній ординатурі включені медична генетика, неонатологія, клінічна імунологія, дитяча неврологія, хірургія дитячого віку, дитяча гінекологія, синдром набутого імунного дефіциту, туберкульоз, особливо небезпечні інфекції, радіаційна медицина,

клінічна біохімія, клінічна фармакологія, маркетинг і менеджмент в охороні здоров'я, медична психологія і медична етика, організація невідкладної медичної допомоги в надзвичайних ситуаціях, а також медична інформатика. Елективними курсами з клінічної ординатури є медична інформатика, медична психологія, основи медичного права.

Для виконання програми в процесі навчання у клінічній ординатурі передбачено такі види занять: лекції, практичні заняття, різні види семінарів, самостійна лікарська робота (ступінь самостійності повинна прогресивно наростати в процесі навчання в клінічній ординатурі).

Підготовка клінічних ординаторів повинна відповідати поставленим вимогам самостійності у вирішенні задач, що передбачені програмою підготовки фахівця. Для виявлення рівня знань і навичок клінічних ординаторів передбачено види контролю, які включають оцінку базових знань, етапний контроль та заключну атестацію.

Згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики фаху клінічний ординатор лікар-педіатр повинен засвоїти цілий ряд питань, у тому числі принципи організації лікувально-профілактичної допомоги дітям та загальні питання роботи стаціонарно-поліклінічних, дошкільних закладів і шкіл а також принципи організації стаціонару на дому. Кожний клінічний ординатор повинен орієнтуватися у основних міжнародних, державних та відомчих документах, якими користується педіатрична служба в своїй діяльності, знати питання асептики та антисептики, основні документи, які регламентують заходи з підтримання санітарно-епідеміологічного режиму у профільних відділеннях, основи протиепідемічних заходів у випадку виникнення осередку інфекцій; принципи диспансеризації здорових та хворих дітей; основні питання фізіології, анатомії дитини та вікові їх особливості; рубіжні стани; вікові параметри психоемоційного, фізичного та статевого розвитку дитини; константи гомеостазу, їх вікові особливості, порушення та корекція. Важливими розділами для клінічних ординаторів, у тому числі іноземних, являється поглиблене знання принципів та правил раціонального харчування здорових та хворих дітей

різного віку; особливості імунопрофілактики інфекційних захворювань у дітей, а також календар профілактичних щеплень. Навчання у клінічній ординатурі на кафедрі педіатрії 3 та неонатології проводиться на базах міських дитячих лікарень, обласної дитячої клінічної лікарні м. Дніпропетровська, що дозволяє на прикладі конкретних пацієнтів поглибити знання клінічної симптоматики основних соматичних та інфекційних захворювань в дитячому віці, особливості їх перебігу, диференційну діагностику зі схожою патологією, сучасні методи лікування основних соматичних, інфекційних та інших передбачених програмою захворювань. Навчаючись на кафедрі, клінічні ординатори мають можливість освоїти клініку основних нозологічних форм суміжних дисциплін (основи хірургії, ЛОР-органів, неврології, імунології, медичної генетики тощо); основні методи інструментальної і лабораторної діагностики; їх трактовку; основи фармакотерапії в педіатрії. Під час роботи в реанімаційному відділенні, клінічні ординатори поглиблюють знання з організації та проведення інтенсивної терапії та реанімації на різних етапах педіатричної допомоги. Працюючи у поліклініці, клінічні ординатори мають можливість вивчати основи немедикаментозних методів лікування соматичної патології, заходи реабілітаційного та санаторно-курортного лікування; особливості роботи лікаря - педіатра за надзвичайних обставин (техногенні катастрофи, стихійні лиха); питання гігієнічного виховання дітей.

Кожний клінічний ординатор повинен вміти збирати повний анамнез життя й хвороби дитини; провести цілеспрямоване клінічне обстеження; оцінювати фізичний, нервово-психічний та статевий розвиток дитини, визначити групу здоров'я; оформити обліково-звітну документацію та аналізувати показники роботи відділення і стан надання допомоги, та робити висновки щодо їх поліпшення.

Наприкінці клінічної ординатури кожний клінік повинен скласти заключний іспит, який складається з трьох етапів. По-перше, проводиться оцінка опанування клінічними ординаторами практичних навичок. По-друге, використовується комп'ютерна атестаційна програма, яка затверджена МОЗ

України. Поряд з цим також проводиться співбесіда у вигляді «питання-відповідь».

Клінічним ординаторам, які успішно склали іспит, видається свідоцтво встановленого зразка про підготовку в клінічній ординатурі.

Висновки

В завершенні слід відзначити, що великий об'єм роботи з організації навчання у клінічній ординатурі, який проведений колективом кафедри педіатрії 3 та неонатології, дозволяє забезпечити цей розділ роботи з урахуванням сучасних вимог з оптимізації підготовки клінічних ординаторів медичної академії.

Література:

1. О.П. Волосовець, І.С. Вітенко Зміст і форми організації самостійної роботи студента у вищих медичних навчальних закладах IV рівня акредитації //Медична освіта-2004.-№1.-С.5-8.
2. Ковальчук Л.Я., Мисула І.Р., Пашко К.О. Медична освіта в Україні та Болонський процес: реальність і шляхи переходу до європейського освітнього простору // Медична освіта. – 2005. - №2. – с.21-23.
3. Osuch W. The influence of Bolonia Declaration principles on the process of training // Quality of Higher Education and present-day challenges. Siedlce: 2011. – P.59-71.

Сведения об авторах:

Толстикова Елена Александровна, кандидат медицинских наук, доцент кафедры педиатрии 3 и неонатологии Днепропетровской медицинской академии, **контактный телефон +38050-473-44-09,** E-mail: E.Tolstikova@mail.ru

Ковтуненко Раиса Викторовна, кандидат медицинских наук, доцент кафедры педиатрии 3 и неонатологии Днепропетровской медицинской академии.

ЗАЯВКА НА УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ

ПІБ: Толстікова Олена Олександрівна

Організація: ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

Науковий ступінь: кандидат медичних наук,

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри педіатрії 3 і неонатології,

Назва секції:

Поштова адреса: 49017, м.Дніпропетровськ, вул. Каравасва, 68, кафедра педіатрії №3 і неонатології

Телефон службовий: 8(056)7605115

Телефон мобільний: 8(050) 473 44 09

E-mail: E.Tolstikova@mail.ru; elena.tol709@i.ua

Секція наукової доповіді: Актуальні проблеми освіти і науки в українських реаліях

Тема наукової доповіді: **ПІСЛЯДИПЛОМНА ПІДГОТОВКА НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ**

Форма участі у конференції: Очна

Потреба у сертифікаті: Потрібен

ЗАЯВКА

Прошу включити в програму та у збірник матеріалів конференції доповідь

ПІБ: Ковтуненко Раїса Вікторівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат медичних наук,

доцент, доцент кафедри педіатрії 3 і неонатології,

Місце роботи: ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

Поштова адреса: 49017, м.Дніпропетровськ, вул. Каравасва, 68, кафедра педіатрії №3 і неонатології

Телефон службовий: 8(056)7605115

Телефон мобільний: 8(067) 5655840

E-mail: pediatriya2@mail.ru

Секція наукової доповіді: Актуальні проблеми освіти і науки в українських реаліях

Тема наукової доповіді: **ПІСЛЯДИПЛОМНА ПІДГОТОВКА НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ**

Форма участі у конференції: Очна

Потреба у сертифікаті: Потрібен